

Exponát č. 1068

Friedrich Putz: Osvobození Ašského výběžku

„Nastal čas zařadit se!“ Odbornému učiteli Friedrichu Putzovi to bylo v září 1938 jasné hned poté, co byly v Ašském výběžku české úřady zbaveny exekutivní moci. A zařadil se do čelních řad – jako velící nadporučík vojenské uzávěry u Goethova kamene na silnici z Hazlova do Aše. Během dvanácti dnů Svobodného státu Aš, které Putz strávil v řadách povstalců, si o těchto událostech vedl deník. Jeho zápisky jsou předpojaté, plné heroismu a dobrodružného líčení oněch dnů výjimečného stavu. Referuje o chaosu ve vládním vojsku, domnělých špionech, rozpoutané válečné vřavě, boji o Sorghof u Libé a „skromném hrdinství soukmenovců“. Velmi na něho zapůsobila soudržnost 700 povstalců, kteří zajišťovali 18 kilometrů dlouhou uzávěru. „Nikdo zde nebyl doktorem, profesorem, učitelem či úředníkem, zde mělo hluboký význam pouze jediné oslovení, a to kamarád.“ 26. září vyslal Konrad Henlein z Německa na posilu oddíl Freikorpsu s doprovodem jednotky SS. „Mé srdce jásal: Vítězství!“, komentuje to Putz. Když do Aše 3. září přijíždí Adolf Hitler, je také mezi těmi, kterým na Tržním náměstí udělí osobní ústní vyznamenání. Na fotografiích je učitel zobrazen s patkou a knírkem, velmi podoben „Vůdci“.

Deník Friedricha Putze byl v roce 1941 vydán jako zvláštní sešit Vogtlandských domovských listů (Vogtländische Heimathefte). Obsahuje nákresy průběhu fronty postupující až k Hazlovu a Seebergu, jakož i řadu fotografií. Ašský rodák Putz působil od roku 1920 jako učitel němčiny, zeměpisu a dějepisu na měšťanské škole v Aši. Coby lidový literát sepisoval různé stati a knihy. V První světové válce dosáhl hodnosti nadporučíka. V Aši byl po připojení Sudet k Německé říši jmenován Standartenführerem SA (plukovník). Putz padl v roce 1941 během Ruského tažení.

Kopii dalšího deníku obsahuje Dokument 919, „Aus dem Gemeinde-Gedenkbuch (Z obecní pamětní knihy)“. Gustav Hoier v něm líčí vnitropolitickou situaci v zemi a události v Hranicích u Aše od 12. září do 4. prosince 1938. Jeho pohled však není tak zaslepený jako Putzův. Detailní a věcný popis událostí kolem Svobodného státu pak podávají zápisky Karla Albertiho.